

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalainen: Poliisilla vaikeuksia tunnistaa ihmiskaupparikokset

🕒 28.12.2021 13.05

TIEDOTE

Apulaisoikeuskansleri Mikko Puumalaisen mukaan poliisilla on vaikeuksia tunnistaa ihmiskaupparikoksen tunnusmerkistö esitutkinnassa.

Tämä näkyy muun muassa poliisin suorittamissa ihmiskauppaan liittyvissä esitutkinnoissa viivästymisinä. Poliisihallituksen on ryhdyttävä moniin toimiin, joissa se luo esitutinnan suorittamiselle sellaiset edellytykset, että ne eivät viivästy kohtuuttomasti.

Keväällä 2021 julkaistussa lehtijutussa kerrottiin esimerkkejä poliisin ihmiskauppatutkinnoista ja niissä ilmenneistä puutteista. Apulaisoikeuskansleri otti muun muassa näiden tietojen perustella omana aloitteenaan arvioitavaksi, onko poliisi menetellyt ihmiskaupparikosten esitutkinnassa viivytyksettömästi ja lain ja velvollisuuksien mukaisesti.

Apulaisoikeuskansleri kävi ratkaisuaan varten läpi kaikkiaan 50 poliisin esitutkintaa. Useat näistä olivat vielä kesken apulaisoikeuskanslerin antaessa ratkaisunsa. Useimmat läpikäydyistä esitutkinnoista olivat viivästyneet. Pisimmillään esitutinnan kesto oli ollut yli neljä vuotta. Merkittävää viivästymistä oli aiheuttanut se, ettei poliisi ollut tunnistanut ihmiskaupparikosten ja siihen liittyvien rikosten tunnusmerkistöjä. Esimerkiksi joissakin tapauksissa poliisi on tutkinut epäiltyä rikosta ensiksi muilla nimikkeillä. Viivästymiseen on ollut myös useita muita syitä, kuten poliisin vähäiset tutkintaresurssit, ongelmat tulkkauksessa ja viranomaisten välisessä yhteistyössä.

Apulaisoikeuskanslerin mukaan ongelma on vakava ja Poliisihallituksen tähänastiset toimenpiteet ovat olleet riittämättömiä. Vaikka Poliisihallitus kertoo lisänneensä koulutusta ihmiskaupparikosten torjunnassa, poliisilaitosten antamat selvitykset osoittavat, että puutteet poliisin osaamisessa ovat ilmeisiä. Apulaisoikeuskanslerin mukaan Poliisihallituksen ja Poliisiammattikorkeakoulun on harkittava, olisiko ihmiskaupan ja sen lähirikosten torjumiseksi annettavaa poliisin koulutusta tehostettava.

Apulaisoikeuskanslerin mukaan Poliisihallituksen ohjeet ohjaavat merkittävästi poliisin käytännön työtä ja yhdenmukaistavat sitä. Myös ohjeistuksen roolia esitutinnan toimittamisessa ja tutkintaresurssien priorisoinnissa olisi syytä arvioida.

Apulaisoikeuskansleri kehottaa myös poliisin sisäistä laillisuusvalvontaa ottamaan ihmiskaupparikosten tunnistamisen ja viivytyksettömän esitutinnan turvaamisen lähempään seurantaan, jotta saadaan todellinen muutos nykyiseen tilanteeseen.

Poliisihallituksen on luotava esitutinnan suorittamiselle myös muutoin sellaiset edellytykset, etteivät käännöksiin ja tulkkauksiin liittyvät ongelmat viivästyä esitutkintaa kohtuuttomasti.

Poliisihallituksen on myös huolehdittava viranomaisyhteistyön sujuvuudesta. Apulaisoikeuskanslerin mukaan ei ole hyväksyttävää, että esitutkinta esimerkiksi viivästyy sen vuoksi, ettei toinen viranomainen väitetysti edes vastaa asiaa hoitavalle poliisille. Toimiva viranomaisyhteistyö on erityisesti ihmiskaupan kaltaisessa kokonaisuudessa olennaista.

Apulaisoikeuskansleri antoi ratkaisussaan poliisille 12 huomautusta lainvastaisesta esitutinnan aiheettomasta viipymisestä. 15 asiassa hän kiinnitti poliisi huomiota esitutinnan toimittamiseen liittyvään lainsäädäntöön ja menettelyihin esitutkinnassa.

Apulaisoikeuskansleri pyysi Poliisihallitusta toimittamaan viimeistään 15.7.2022 tiedon ihmiskauppa- ja sen lähirikosten esitutkintojen toimittamisajoista 1.1.-30.6.2022 ja 1.7.2022 vireillä olevista yli 12 kuukautta kestäneistä esitutkinnoista jokaisessa poliisilaitoksessa. Lisäksi hän pyysi selvityksen yli 18 kuukautta vireillä olleista esitutkinnoista ja niiden viipymisen syistä. Hän myös pyysi Poliisihallitusta ilmoittamaan koulutusta, viranomaisyhteistyötä, ohjeistusta, tulkkauksen ja käännösten järjestämistä sekä laillisuusvalvontaa koskevista toimenpiteistään viimeistään 30.6.2022.

Lisätiedot

Esittelijä: Linda Harjutsalo, vanhempi oikeuskanslerinsihteeri, puh. 02951 62552, etunimi.sukunimi@gov.fi

[Ratkaisu: Poliisin ja syyttäjien menettely sekä ihmiskaupan tutkinta OKV/1233/70/2021 \(pdf\)](#)

